

فرج شخصی چیست؟



فصل اول هفتی
بهجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

یکی از موضوعاتی که درباره امام زمان، حضرت مهدی (عج)، زیاد مطرح شده است، این است که یکی از وظایف ما در عصر غیبت، دعا کردن برای ظهور و فرج آن حضرت است. همیشه بزرگان به ما توصیه کرده‌اند و خودشان نیز این رویه را داشته‌اند که در میان دعاها، دعا کردن برای فرج امام زمان (عج) را فراموش نکنیم. اما سؤال اینجاست که این توصیه و دستور چه خوبی‌هایی برای ما دارد و چه تأثیراتی در زندگی ما می‌تواند داشته باشد؟ برای پاسخ به این سؤال وقتی که به کتاب‌ها و سخنان علما مراجعه می‌کنیم، به مطالب انبوهی در این باره برمی‌خوریم که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود، در آیات الهی خدای تعالی به ما دستور داده است که اهل دعا کردن باشیم و به کسانی که این گونه نیستند، وعده جهنم داده شده است که اهل دعا بودن ابراز نیاز به خدا و مغز عبادت است.

اما در میان دعاها به ما توصیه شده است که برای دیگران دعا کنیم و از بین دیگران، دعا کردن برای اهل بیت (ع) که بالاترین حق را به گردن ما دارند، بیشترین اثر را می‌تواند در زندگی ما داشته باشد و باز در میان اهل بیت (ع)، خود ایشان توصیه به دعا کردن برای تعجیل در فرج منتقم آل محمد (ص) داشته‌اند.

امام سجاد (ع) به ابوخالد فرمودند: غیبت ولی خدا که دوازدهمین وصی رسول خدا (ص)، طولانی می‌شود. ای ابا خالد! اهل زمان غیبتش که به امامتش اعتقاد داشته و منتظر ظهورش باشند، برترین اهل هر عصرند؛ زیرا خدای تعالی عقل، فهم و عنایاتی به آن‌ها عطا فرموده که غیبت، نزدشان به‌منزله مشاهده است و مرتبه‌ای برایشان قرار داده که چون جهادگران با شمشیر نزد رسول خدا (ص) هستند، ایشان بندگان پاکیزه‌شده حقیقی و شیعیان راست‌کردار ما و خوانندگان مردم به دین خدا در آشکار و نهان هستند.

همچنین فرمودند: «انتظار فرج آل محمد (ص) از بزرگ‌ترین فرج‌هاست.» (بحار، ج ۵۲، ص ۳۱) دعا کردن برای فرج حضرت ضمن خاصیت ارتباط با خدا و دعا، اقرار به این اعتقاد و یادآوری وجود امام عصر (ع) و نشانه انتظار دیدار ایشان است. اما در روایت شریفی از خود امام مهدی (عج) در توقیع شریف به یکی از ثواب اربعه رسیده است که «و اکثرُوا الدعاء بتعجیل الفرج، فَإِنَّ ذَٰلِكَ فَرَجُکُمْ، برای تعجیل فرج زیاد دعا کنید، زیرا همین دعا کردن، فرج و گشایش شماست. در اینجا باب دیگری در معانی دعا برای ظهور و فرج حضرت گشوده می‌شود که علاوه بر فرج کلی با ظهور حضرت در تمام جهان و برای همه مردم خواهد بود. ارتباط داشتن و دعا کردن برای حضرت، فرج شخصی و گشایش شخصی برای دعاکننده خواهد داشت که آیت‌ا... بهجت (ع) می‌فرماید: با اینکه ارتباط و وصل با آن حضرت و فرج شخصی، امر اختیاری ماست برخلاف ظهور و فرج عمومی با این حال، چرا به این اهمیت نمی‌دهیم که چگونه با آن حضرت ارتباط برقرار کنیم؟! از خداوند بزرگ می‌خواهیم که ما را بر ایمان و اعتقاد به حضرتش ثابت‌قدم بدارد و توفیق دعا کردن برای او را شامل حال همه ما قرار دهد.

پادکست خوب

پادکست مجله رادیویی چشم به راه



اگر اهل گوش کردن به رادیوهای اینترنتی جدید باشید، حتماً با پدیده پادکست آشنایی دارید. پادکست‌ها رادیوهای اینترنتی هستند که در عصر اینترنت پرسرعت جای رادیوهای کانالی را گرفته‌اند. یک فرد یا گروه که دغدغه موضوعی را دارد، درباره آن موضوع تحقیق می‌کند، کتاب می‌خواند و نتیجه‌اش را در قالب یک سری فایل صوتی روی پخش کننده‌هایی به اسم پادگیر بارگذاری می‌کند تا بقیه هم از راه شنیدن که راه آسان و دلپذیری است، از آن اطلاعات بهره‌مند شوند. در موضوعی که ما امروز به آن پرداخته‌ایم پادکست‌های زیادی موجود نیست ولی از همانی که هست باید بهره‌مند شویم. پادکست چشم به راه را می‌توانید از شنوتو دانلود کنید و بشنوید. تا حالا ۴۷ قسمت از این پادکست منتشر شده است. این پادکست جمعه‌ها منتشر می‌شود. با دانلود این پادکست به سخنرانی‌هایی در موضوع حضرت مهدی (عج)، اشعاری که درباره امام زمان (عج) خوانده شده، معرفی کتاب، آثار و اخبار مرتبط با مهدویت دسترسی پیدا می‌کنید. پادکست چشم به راه توسط بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج) منتشر شده است و در این صفحه قسمت ۲۶ این پادکست در اختیار شما قرار داده شده، شما هر جمعه می‌توانید به قسمت جدید آن در شنوتو دسترسی بایید.

بپرس و بدان

حکم معاشرت با نامحرم



در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می‌توانید با ارسال پیامک پرسش‌های خود به شماره ۰۲۰۰۷۲۸۹۹ با ما در ارتباط باشید.

● در ارتباط و معاشرت خانم و آقای نامحرم در محیط‌های مختلف، چه حدودی باید رعایت شود؟

● آیت‌ا... العظمی خامنه‌ای

بر هر زن و مرد مکلفی شرعاً واجب است که در تماس و نشست و برخاست با جنس مخالف، حریم ضوابط شرعی و مقررات اسلامی را دقیقاً رعایت کنند و از هرگونه عمل و رفتاری که آمیخته به ربه(شک و بیم افتادن به حرام در نگاه به نامحرم) و یا موجب ترتب فتنه و فساد باشد، به‌طور جدی دوری کنند.

● آیت‌ا... العظمی سیستانی

درباره اختلاط با نامحرم باید زن کاملاً حجاب را رعایت کند و در صورت نیاز ضروری به صحبت کردن، از نازک کردن صدا و زیبا کردن آن و همچنین از سخنان نامناسب بپرهیزد و وقار و عفت خود را نگه دارد. در عین حال بهتر است به‌طور کلی از اختلاط اجتناب شود بر ماعمولاً رعایت حدود اوداد شرعی نمی‌شود.

● آیت‌ا... العظمی مکارم شیرازی

هرگونه تماس و ارتباط با نامحرم که موجب مفسده شود حرام است و درباره اقوام و استادان در صورتی که مراتب شرعیه رعایت شود و سخنان عادی و معمولی باشد، اشکالی ندارد.



شهر
اخبار
SHAHRA NEWS .IR
پنجشنبه ۱۳۹۹/۰۵/۱۴
شماره ۱۳۹۹

۱۴



آنچه بهتر است در مناسک ختم انجام شود

آخرین وداع؛ آخرین دعا

حمیده خلیل‌زاده| مرگ به عنوان پلی میان حیات دنیوی و حیات اخروی، یکی از مهم‌ترین حقایق زندگی انسان است. حقیقتی انکارناپذیر که در مسیر زندگی همه ما قرار دارد، از این‌رو می‌دانیم که خود و همچنین اطرافیان و نزدیکانمان روزی با آن روبه‌رو خواهیم شد. بر همین اساس طبیعی است که انسان از آغاز تمدن بشری در رویارویی با این حقیقت بزرگ، آداب و آیینی را ساخته و پرداخته باشد. در آثار و منابع تاریخی به‌جا مانده از گذشتگان به آداب سوگواری ایرانیان اشاره شده است. همچنین در دین مبین اسلام احکام و آدابی درباره خاک‌سپاری و طلب مغفرت برای فرد تازه‌گذشته آمده است. این احکام و آداب به همراه آداب و رسوم اقوام، درمجموع آیین و آداب سوگواری را ساخته‌اند که تا به امروز با تغییرات اندکی در فرهنگ ایرانی اسلامی ما حفظ شده است. همچنین افکار و عقاید مشابه و مذهب مشترک باعث شده است تا در نقاط مختلف ایران شاهد رسوم عزاداری شبیه به یکدیگر باشیم. همچنین حضور مقدس و بابرکت امام هشتم^(ع) در شهر مشهد در آداب و سنن مجاوران این حضرت تغییراتی به‌وجود آورده است. در ادامه به رسوم عزاداری در شهر مقدس مشهد نگاهی خواهیم داشت.



طواف میت در حرم مطهر امام رضا(ع)

طواف میت در حرم مطهر رضوی رسم دیگری است که در نحوه برگزاری مراسم ختم در مشهد مهم است. این مراسم تشییع مراحل خاص خودش را دارد. با رسیدن جنازه متوفی به ورودی حرم مطهر، مأمور مخصوصی با لباس فرم خاکستری که مخصوص راهنمایی تشییع اموات است، به خانواده متوفی کمک می‌کند و راهنمایی‌های لازم را می‌دهد.



همان‌قدر که انسان در زمان حیات بین مردم عزیز و محترم است، بنا بر آداب و احکام اسلامی و سنت‌های ایرانی، بدن متوفی نیز حرمت دارد و باید با احترام غسل و کفن شود. در مشهد معمولاً خلعت آخرت متبرک به آستان حضرت رضا^(ع) می‌شود. این رسمی است که در بین ایرانیان در شهرهای دیگر هم هست و به همین دلیل بسیاری از زائران، خلعت آخرت را از شهر مشهد به‌عنوان سوغات تهیه می‌کنند.

پوشاندن خلعت آخرت متبرک

متبرک کردن میت با گلاب حرم مطهر رضوی

از رسوم بسیار قدیمی، تکاندن خاک قالی حرم بر تابوت میت است. امروزه با وارد شدن به حرم مطهر میت را روبه‌روی ضریح قرار می‌دهند و به حضرت سلام می‌گویند. پس از این عمل، تابوت را بر دوش گرفته و با صدای «لا اله الا...»، تابوت را داخل حرم برده و دوباره روبه‌روی ضریح قرار می‌دهند و با گلاب جنازه متوفی را عطراگین می‌کنند. پس از آنکه میت را از صحن خارج کردند بر روی آن خاک روی قالیچه‌ها را می‌ریزند و در صحن نماز میت می‌خوانند و با اتمام نماز و با سلام رو به حرم، میت را خارج می‌کنند. رسم تکاندن خاک قالی‌های حرم بر روی میت، دیگر چندان رواج ندارد و خادمان توصیه می‌کنند که به جای گرد از گلاب استفاده شود.



برگزاری مجلس تحريم

معنای لغوی تحريم، مهربانی کردن، رَحْمَک... گفتن کسی را، طلب آمرزش کردن و درود فرستادن بر میت است. تحريم با مجلس سوگواری، محفلی است که بازماندگان متوفی برای آمرزش خواهی عزیزان تازه درگذشته‌شان برگزار می‌کنند در گذشته معمولاً بزرگ‌ترهای یک‌فامیل خبر فوت تازه‌گذشته را به سایر اقوام می‌رساندند. مجلس تحريم که در شهر مشهد به‌عنوان مجلس تعزیه شناخته می‌شود، معمولاً در روز سوم، شب هفت، شب چهل و شب سال برپا می‌شود و به آن مجلس فاتحه‌خوانی، ختم و تذکر هم می‌گویند. این مجلس در خانه متوفی، مسجد یا تکیه برگزار می‌شود. رفتن به کنار قبر در اولین صبح از دفن میت قبل از سپیده دم و خطبه خوانی نیز از سنت‌های قدیمی مشهد است



پیشینه برگزاری مجلس سوگواری

پیشینه برگزاری مجلس سوگواری در برخی آثار و نشانه‌های برجای مانده از عهد باستان موجود است. همچنین در اسلام شرکت در مراسم سوگواری و پذیرایی در مجلس تحريم به دوران صدر اسلام می‌رسد. در صدر اسلام پیامبر^(ص) در موارد بسیاری برای تسلی دادن صحابه و یارانشان به نزد آن‌ها می‌رفتند و خانواده‌هایشان را به صبر و آرامش دعوت می‌کردند و فرزندانشان را در آغوش می‌گرفتند و انجام این کار را تا سه روز توصیه می‌کردند و به سه روز بردن غذا برای خانواده متوفی تأکید می‌کردند. بنابر احادیثی، حضرت محمد^(ص) در مرگ زید بن حارثه و دیگران در مسجد می‌نشستند و در حالی که حزن و اندوه بر چهره داشتند، ذکر دعا و مصیبت می‌کردند. در روایات شیعی و سنی با استناد به حدیثی از پیامبر اکرم^(ص) در شهادت جعفر بن ابی طالب، تصریح شده که مستحب است خویشان و نزدیکان متوفی به مدت سه روز در تهیه غذا و فراهم آوردن برخی امکانات به خانواده او که دچار تألمات روحی شده‌اند، یاری برسانند و از آنان مراقبت و به آنان مهربانی کنند. به گفته امام صادق^(ع) از همان زمان، این کار به‌صورت «سنت، درآمده است. از پیامبر اکرم^(ص) و اهل بیت^(ع) سخن روشنی دال بر رد یا پذیرش برگزاری مجالس پرهزینه برای متوفی در دست نیست، اما بنا بر قرائنی در سیره ایشان این کار پذیرفته نبوده است.

نحوه برگزاری مجلس تحريم

در دوره‌های بعد برای درگذشتگان معمولاً مجالسی در شب هفتم و چهلّم برگزار می‌کردند که در آن‌ها، قاریان با صدای بلند قرآن می‌خواندند و شرکت‌کنندگان نیز با در دست گرفتن سی‌پاره، یعنی جزوه‌های قرآن، آیاتی را زیر لب زمزمه می‌کردند. در این مجالس از مهمانان پذیرایی می‌کردند و برای آرامش روان مرده، به بینوایان حلوا و آش می‌دادند. از حکمت‌های شرکت در مراسم عزاداری آن است که انسان را به یاد خدا و قیامت بیندازد و از دل‌بستگی دنیوی بازدارد. اما متأسفانه بعضی مراسم ختم کنونی، مانند مهمانی باشکوه و با تهیه غذاهای رنگارنگ برگزار می‌شود. اسراف در برگزاری مراسم، تهیه تاج گل‌های گران‌قیمت و نصب سنگ قبرهای مجلل با آموزه‌ها دینی مغایرت دارد و بهتر است انجام نشود.

برگزاری مراسم عید اول

در مشهد مانند بیشتر نقاط ایران حضور در منزل متوفی و دیدار بازماندگان در اولین عید مذهبی یا ملی، پس از فوت وی مرسوم است. همچنین هم‌زمان با فرار سیدن نخستین سال نو و عید نوروز، مراسمی برای درگذشته برگزار می‌شود.

مراسم چراغ برات

در خراسان از شب نیمه‌شعبان یا نام برات زنده‌ها یاد می‌شود که دارای مراسم ویژه‌ای است و مردم بعد از حضور بر مزار درگذشتگان و طلب آمرزش برای آن‌ها با درخواست سلامتی و روزی برای زندگان به شادی می‌پردازند و چراغ و شمع روشن می‌کنند. روشن کردن چراغ در هر منطقه دارای آداب و رسوم خاصی است که جزئی جدانشدنی از نحوه برگزاری مراسم ختم در مشهد است. برای مثال در این شهر و شهرهای اطراف چراغ برای سه روز خاموش نمی‌شود. مراسم چراغ برات در یازده تا چهارده شعبان و یا دوازده تا پانزدهم شعبان که مصادف با میلاد امام زمان^(عج) است در استان خراسان برگزار می‌شود. در این ایام مردم به قبرستان‌ها رفته و برای آمرزش روح درگذشته‌شان خیرات می‌کنند. در مشهد مردم به پخت خوراکی‌هایی قبل از غروب آفتاب همچون انواع نان‌های سنتی مانند روغن جوشی، چلبکی، کماچ، ساچ و حلوا می‌پردازند و با پخش آن‌ها خیرات می‌کنند.

